

Izhaja vsaki četrtek ob 3. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 5 kron.

Rokopise sprejema »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Veturini šte. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravnništvo v Gorici, Semeniška ul. št. 16.

Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Gosposka ul. 9 v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1, v Semeniški ul. 12, v prodajalni »Kat. tiskov. društva« Semeniška 10, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnem vrtu, po 8 v.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v, dvakrat 12 v, trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XX. letnik.

V Gorici, 27. decembra 1912.

52. številka.

Voščilo sebi in drugim.

Srečen konec in srečen začetek! Tako si voščijo ob koncu leta vsi ljudje na svetu. Končajmo srečno, potem pa začnimo čvrsto!

»Primorski List« začne s prihodajo številko svoj edenindvajseti letnik. Naša odločna beseda ob tej slovesni priložnosti je: NAPREJ, NAPREJ! Srečen začetek! Pozabljen ves trud, vse žrtve in vse nevšečnosti, ki so za nami! Mi hočemo začeti novo leto z novim pogumom, z novo pridnostjo in poštenostjo, pa tudi — hvala Bogu — z novimi, najboljšimi močmi, ki so se zbrale okoli našega lista. Ne jemlje nam poguma to, kar smo v minulih letih morali prenašati in žrtvovati, a nečemo tudi sedati na lavorike radi kakih uspehov, ki smo jih imeli. Naša odločna beseda je: Naprej, naprej za uresničevanje naših idealov!

Tako naj z nami hodi tudi slovensko ljudstvo na Goriškem! Naprej od napredka do napredka! Vsakdo, ki hoče dobro napredovati, mora naprej gledati. Kdor bi si mislil, da je že dovolj storil ali da je že dovolj žrtvoval in bi sedel na lavorike pridobljenih uspehov, bi nazadoval. Kristus je rekel: »Nihče, kateri se svojo roko za drevo prime in se nazaj ozira, ni pripraven za božje kraljestvo.«

Posebne napredke voščimo našemu ljudstvu v prihodnjem letu v verskem, narodnem in gospodarskem oziru. Mi želimo Slovencem, kar pravi nesmrtni pesnik:

Da bomo narod poštenjakov,
da bomo narod vrlih mož!

V ta namen je potrebno, da ljudstvo napreduje v verskem življenju, da

napreduje v poduku, v gospodarskem blagostanju, v varčnosti, treznosti, poštenosti, značajnosti, pridnosti, požrtvovalnosti itd.

Za nami torej, kdor hoče našemu narodu v resnici dobro! »Primorski List« je postal najboljši list na Goriškem. Najboljši in najsposobnejši možje, ki imajo srce za ljudstvo, so se postavili v krog njegovih sodelavcev.

Srečen konec in srečen začetek! Vsem somišljenikom, čitateljem in prijateljem ter vsem Slovencem kličemo v tej zadnji številki letošnjega letnika! Nevtrudljivo in požrtvovalno naprej! Naj se v prihodnjem letu uresničijo vse naše pohlevne želje. Tako voščimo sebi in drugim.

Prvi streli.

Dne 19. t. m. je v avstrijski gosposki zbornici svobodomislec Grabmayer spustil prve strele proti cerkveni poroki. Zahteval je, naj se uvede obvezna civilna poroka. Na koncu svojega govora pa je priznal, da so razmere v Avstriji sedaj take, da je uvedba civilne poroke nemogoča, a da upa na boljšo bodočnost svobodomiseltva pri nas. Njegove besede so bile le prvi streli kulturnega boja. Predloga ni stavil nobenega.

Proti temu napadu na katoliško cerkev se je prvi oglasil baron Call, ki je povdarjal, da je vse avstrijsko ljudstvo odločno proti civilnim porokam.

Lepo in stvarno je zavrnil Grabmayerja kardinal Nagl. Rekel je, da spada nauk o cerkveni poroki med temeljna načela katoliške cerkve. Sveti zakon tvori najnežnejše razmerje, na

katerem stoji pravica. Kdor bi podrl svetost svetega zakona, bi ob enem podrl avtoriteto cerkve in sveto pravico. Ako se pa podre avtoriteta cerkve, se podre tudi avtoriteta države in ako izgine med ljudstvom sv. pravica, izginiti mora tudi prestol.

Veliko premalo se upošteva, da ravno gojitev verskega čuta pri posamezniku v rodini in v državi jamči za vzdrževanje vere in če le kak kamen iz ogrođa iztrgamo, da to poslopje omajamo, se tudi s tem avtoriteta omaja. V našem času je osebno potrebno, da uporabimo vsako sredstvo, ki ojači smisel za red in pravico v rodini in v državi, kar se godi s tem, da gojimo versko prepričanje in posebno kulturno mislijo poslaništva katoliške cerkve. Kako neskončna velika je kulturna mislija cerkve in osebno katoliške cerkve, nam kaže neka enciklika papeža Leona XIII., v kateri naglašja, da je Cerkev, nesmrtno božje delo, ustanovljena za nesmrtni blagor duš, a da njena ustava in življenje, ki ga predpisuje, skrbi tudi za dobro ljudstva bolje, kakor bi bilo to mogoče, če bi jo bil Bog le za to ustanovil. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Glede na obveznost civilne poroke pa je opomnil kardinal Nagl, da bi obveznost žalila versko prepričanje posameznikov. Država ne more nikogar siliti, da bi ravnal proti svojemu prepričanju, po katerem bo vsakdo sojen in po katerem se bo moral vsakdo pred Bogom zagovarjati. Vsakdo mora to prepričanje posameznikov spoštovati. Tako tudi država!

Podrobnosti izza vojske.

Slike iz bolgarskega tabora pri Čataldži. prof. A. Bezenšek.

Sofija, meseca decembra.

Zima je nastopila. Ta sicer v Traciji ni tako huda, kakor je navadno po slovenskih deželah, a mrzuje le, četudi do danes še sofijska meteorološka postaja ni zabeležila večjega mraza od — 6 C. Vendar pa vejejo hudi vetrovi, posebno ker je tod turška sekira opustošila nemalostno vse gozde in posekala vse večje drevje, tako da danes na bojnih poljih okoli Lüle Burgasa, Čorluha in Čataldže ni drugo videti, kakor nizko grmovje. Tako je bilo tudi pred desetimi leti, ko sem se vozil po teh pustih poljanah in gledal iz okna železničnega vagona na desno in levo — sledi turškega žalostnega gospodarstva.

A kako je izgledala tedaj cela ta okolica v »rajskem mesecu« maju; kako žalosten mora biti prizor še-le pozimi!

In na teh pustih poljanah tracijskih stoji danes sto in stotisoč vojakov, čakajočih, kaj se bode sklenilo v Londonu. Sigurno si marsikateri misli: London je daleč, — Carigrad je mnogo bližje; zakaj smo izročili svojo osodo tako oddaljenemu mestu? Zakaj nismo nastopili proti Carigradu? ... »Bog je visoko, a car daleč«. Take in enake misli roje sigurno marsikateremu vojaku po glavi: »Molčaj, ne razsuzdat!«

Tako zahteva vojaška disciplina.

A v samem vojaškem taboru ni tako pusto, kakor v naravi, ki ga obdaja.

V bolgarskem taboru vlada prime-roma precej veselo življenje. Ni sicer tako veselo, kakor nam Schiller opisuje nekdanji Wallensteinov »ostrog«, ampak videti je mnogo zanimivih prizorov, kjer bi sam vojaški duhovnik (kapucin) lahko vzkliknil: »Da geht es hoch her, bin auch dabei!«

Naj opišem takšen prizor, katerega nam slika jako živo bolgarski vojak, ki se je udeležil štirih bitk v sedanjih vojni in je bil pri Čataldži ranjen. Ta leži danes v bolnišnici sofijske vojaške šole in pripoveduje sledeče zanimivosti:

»Pred vsem moram zabilježiti, da se noben vojak do sedaj ni pritožil glede kakšnih težav v vojnem času. V bitkah pri Ljule Burgasu, ko so kroglice švigale okoli nas kakor toča, vedeli smo vsi samo eno — to je, da moramo naprej!

Bilo je trenutkov, ko noben ni veroval, da bi se mogel rešiti smrti. Vendar je v teh odločilnih trenutkih vsak vojak ohranil svojo navdušenost.

Videl sem vojake, ki so stopali po trupih svojih tovarišev in so obžalovali, da jim je pot bila otežena zaradi njihovih tovarišev.

»Tako je po dne. Zvečer je pa bolj kratkočasno; izkopljemo si navadno »zemljanke«.

Silvestrov večer.

Bilo je leta 18...

V malem gozdiču med mestom in pasjo stoji zala kapelica. V nji je altarek in krasen kip Brezmadežne Device. Pred njim kleči, vsa zavita v obleko ter pobožno moli, deklica stara okoli osemnajst let.

Zima je. Sneži in vihar razsaja, da je groza. Po poti mimo kapelice gre čedno oblečen gospod. Da bi se za nekaj časa ognil viharju, stopi v to kapelico. Deklica se ozre in pogleda gospoda. Naglo vstane, hiti k njemu in ga prijazno pozdravi. Začuden vpraša tuja deklica, kako da ga pozna. »Dragi gospod! Jaz vas nikoli ne zabim,« odgovori deklica. »Vi ste moji pokojni mami in meni skazali veliko dobroto.« »Jaz skazal dobroto?« reče gospod. »Da, da,« pravi deklica, »spomnite se vendar!« ...

»Bil je ravno Silvestrov večer, kakor danes, od takrat so štiri leta. Srečala sem vas v mestu. Šla sem mami po zdravila in vina, ali imela sem premalo denarja. Jokaje stopam po ulicah in si

brišem solze. Ko sem že blizu lekarne, srečam vas ter vas prosim pomoči iz ljubezni do Deteta božjega. Vi takrat niste imeli pri sebi drobiža; dali ste mi tolar, naj ga menjam, ter ste mi rekli: »menjaj to v bližnji štacuni in prinesi mi, kar ti ostane, za mano v to in to ulico; tam ti dam, kolikor ravno danes potrebuješ. Teci, jaz grem naprej.« — »Naglo sem stopila« pravi dalje deklica, »v štacuno in tedaj hitela za vami. Vi ste se čudili, da sem tako naglo to opravila in ste mi rekli: »Na, ker si poštna, darujem ti cel tolar.« Kedo bi popisal naše veselje, ko sem mami domu prinesla zdravilo, vino in vrhu tega še denar! Pokleknila sva obe in molile za dobrotnika. Bog je moja priča,« nadaljuje deklica, »vsak dan molim za vas, ali tukaj v tej kapelici, ali pa doma. Tako mi je mama naročila, in nemirna bi bila, ko bi se zvečer vlegla, ne da bi to opravila.«

Tujec obstoji! Ves ginjen posluša deklico. Kar spregovori in reče: »Nihče na vsem svetu ne moli za me, kakor ti. Ljudje me preklinjajo in imenujejo me

brezvestnega oderuha in lakomneža in in ... imajo skoraj prav.«

Vihar poneha. Deklica zgine iz kapelice. Tujec pa poklekne pred M. Devico in moli, moli prav srčno.

Na to vstane, ves spremenjen. — Urnih korakov gre v vas in stopi v revno hišico. Slabotno oblečen mož nekaj popravlja pri orodju, na ognjišču sedi pri mali žerjaviči blede ženica, okoli nje tropa lačnih otročičev!

»Valentin! reče tujec možu, vi ste mi dolžni dvesto tolarjev, v treh dneh je zadnji čas, ne? ... jaz vam ves ta dolg pustim. Tukaj je dolžno pismo.«

Vesolja, ki je na to nastalo v tej družini, ni mogoče popisati. Dolg dvesto tolarjev zbrisan! Od veselja je vse jokalo.

Molitev hvaležne deklice izprosila je bogatino spreobrnjenje in odprla mu pot milosti božje. Mož se je ves predru-gačil, delil je miloščino in skazoval je le dobrote na vse strani. Ko je čez nekaj let umrl, ga je vse bitko objokavalo kot očeta ubogih in potrebnih.

Pojdi in stori tudi ti tako!

V nje zlezemo, ko preneha grmenje pušk in topov. Zanetimo si ogenj, in sedeč okoli njega, se začnemo razgovarjati.

En tovariš reče: »Da dovršimo skoro to delo, kajti doma nas čakajo še drugi opravki.«

Temu vsi pritrdijo.

Torej bolgarski vojak gleda na vojno kakor na svoje delo, za katero se istotako briga, kakor za svoje domače delo.

Življenje v »zemljankah« ima svojo prijetno stran.

Tam, v teh priprostitih prebivališčih stanujejo vsi skupaj kakor bratje v eni rodbini. Ako eden zapoje, pojo vsi z njim. In včasih postane v taboru tako živo, da jih mora priti častnik opomniti, naj ne pojo tako glasno, da jih — Turek ne sliši.

A kako divno je šele tedaj, ko prihajamo iz krvave bitke! Kakšna navdušenost! Kakšna radost! Kakšna požrtvovalnost!

Kar jih je padlo v veliki bitki, ti so za nas junaki. A kar jih je ostalo živih, to so ljudje, ki jim zavidajo.

Ne poznam vojaka, ki bi bil žaloval za tovarišem, padlim v boju, saj je padel za novo slavo Bolgarije.

To je ena izmed mnogobrojnih resničnih dogodov iz bojnega polja.

Za ilustracijo omenjam še samo sledeči fakt:

Ubit je bil nekega dne vojak od 35. polka. Zvečer pripovedujejo tovariši, kako ga je zadela smrtonosna kroglica. Brat istega se greje pri ognju z drugimi tovariši vred in poslušal ne da bi kaj izpregovoril ali da bi premenil lice; poslušal mirno, kako je umrl njegov lastni brat.

Boji pred Skadrom.

Turki so pred Skadrom znatno napredovali in prodrli do višin Kikli na vzhodnem bregu Skadrskega jezera. Srbi so svoje severno krilo zdajno ojačili in odposlali ojačenja na grških ladajah pred Leš. Čez Bar se poroča: Srbi so ob izpadih turške posadke v Skadru pri Verdici in Truskipi nastopali in izgubili veliko ljudi. Iz St. Ivana di Medua so pripeljali v Drač 350 ranjencev, 300 Srbov so Turki v močvirju ob Drini vjeli. Ljumljani in Miriditi so napadli srbsko kolono, ki je spremljala proviantni transport iz Prizrena v Leš. Albanci so vojake ubili in transport zarubili.

Turčija krši premirje.

Zadnji turški izpad iz Skadra je silno razburil belgrajsko javnost. V boju je bila srbska drinska divizija II. poziva. Boji so bili silno krvavi in so trajali dva dni. Ker srbske čete z ozirom na premirje niso bile pripravljene na napad, so imele velike izgube. A tudi Turkom se je njih zavrtnost krvavo izplačala; imeli so strahovite izgube ter je teren, po katerem so se umikali nazaj v trdnjavo, čez in čez pokrit z mrtveci.

Protest zoper turške izpade iz Skadra.

Srbska »Štampa« poroča, da je srbski delegat Novaković v konferenci mirovnih delegatov odločno protestiral zoper izpade turške posadke iz Skadra in zagrozil, da bo v slučaju, da se poveljnika Skadra ne bo pripravilo do discipline, srbska armada začela z ofenzivo proti Skadru.

Pred Skadrom. — Opasen položaj v Albaniji.

Reichspost poroča njen dopisnik, da je pri Skadru 300 Srbov zašlo v močvirje, kjer so jih Turki zajeli. Iz Elbasana se je srbska posadka umaknila. V Lešu se kaže govori, da je srbska jadranska kolona od domovine odrezana.

Turki se pri Janini dobro branijo.

Pri Bizaniji pred Janino se je 25.000 Turkov pod Riza pašo utrdilo in se Grkom ne umakne. Turki imajo 55

topov, Grki pa so naleteli na velike težave, da postavijo svojo artiljerijo na ugoden kraj. Bizanija Grki niso še mogli zavzeti.

Dnevno povelje bolgarskega kralja srbski armadi pred Odrinom.

O priliki »slave« (god hišnega patrona) kralja Petra je bolgarski kralj Ferdinand izdal za srbsko vojsko pred Odrinom dnevno povelje, v katerem izreka svojo hvalo za veliko in radostno požrtvovalnost Srbov, ki ji bodo sedanjim in prihodnjim rodovi v zvestem spominu vili vence slave. Počitek, ki ga je prineslo premirje, naj služi v pripravo za mogoče nadaljne junaške boje.

Politični pregled.

Novi dunajski župan.

Pri pondeljki volitvi novega dunajskega župana je bil izvoljen dr. Weiskirchner, ki je dobil 126 od 154 oddanih glasov.

Ali res pojde že enkrat Cuvaj?

»Slovenec« se od posebno merodajne strani poroča z Dunaja, da stoji Cuvajev režim pred padcem. Že danes se lahko trdi, da je Cuvaj odpravljen. Cuvaj se poda na dopust, od katerega se ne vrne. — »Slavische Correspondenz« potrjuje vest »Slovenčevega« dopisnika ter dostavlja, da se imenuje nek visok funkcionar za hrvaškega bana. — V drugi hrvojavki javlja »Slovenec«, da so merodajni krogi uvideli, da je spričo trajnega in doslednega odpora hrvaško-slovenskega kluba v sedanjem položaju nemogoče vzdržati Cuvajev režim na Hrvaškem in da so sklenili isti krogi odsvetovati Cuvaja.

Londonska mirovna pogajanja.

V pondeljek je konferenca pričela s prvim delom in balkanska zveza je predložila Turčiji tudi mirovne pogoje. Turški delegatje so izjavili, da ne morejo takoj ničesar sklepati in naj se jim da prilika, da lahko mirno pretresujejo stavljenе zahteve. Te zahteve so:

1. Odstop vsega ozemlja, ki se razteza zahodno od Rodosta ob Marmarskem morju do Malatrajskega zaliva v Črnem morju, izključivši polotok Galipolis. V tem ozemlju je zapopadana tudi Albanija. O Albaniji bodo sklepale velevlasti.
2. Odstop otokov v Egejskem morju.
3. Turčija se mora odpovedati vsem zahtevam do Krete.

Te pogoje so podpisali vsi zastopniki balkanskih držav ter jih izročili pismeno turškemu zastopniku.

»Slovenska družba sv. Rafaela« v Gorici. Dekleta, ne zaupajte neznanim osebam!

Ako želite dobiti primerno službo, se obrnite na enega spodaj označenih naslovov.

Obrnite se z zaupanjem na gospe, ki imajo na roki belorumeni znak, ako jih slučajno zapazite na kolodvorih.

Aleksandrija: Sestre Notre-Dame de la Délivrande 23, rue Sidi-el-Metvalli, Azil Franca Jožefa. Sestre sv. Karola Boromeja.

Kahira: »Gospejno društvo za varstvo deklet« z kolodvorskim misijonom (predsednica grofica Hohenwart) Sestre sv. Vincencija, rue Abdel-Aziz, Palais Cherif-Pacha. Sestre sv. Karola Boromeja, Bab-el-Louk. Sestre Notre-Dame de la Délivrand, rue Abou-el-Riche.

Port Said: Asyl Couvreux.

Suez: Sestre dobrega Pastirja.

Slovenska družba sv. Rafaela v Gorici, Jos. Verdi tek, št. 32, v hiši »Centr. posojilnice«.

Domače in razne vesti.

Vesel konec starega leta in obilo sreče v novem letu voščita vsem naročnikom, prijateljem in čitateljem »Primorskega Lista«.

Uredništvo in upravnništvo.

Imenovanja v poštni službi. Za poštne oficiale so imenovani poštni asistenti Adolf Savelli, Peter pl. Zuccato, Marij Demonte in Rihard Dellazotta.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici v likvidaciji. Likvidacijski odbor »T. o. z.« nam je poslal daljši dopis, iz katerega posnemljemo to-le: Visoko c. kr. ministerstvo je z odlokom z dne 25. novembra t. l. št. 53.611—XX b pozvalo likvidacijski odbor, naj z vso energijo izterja od članov Trg.-obrtne zadr. jamstvene prispevke po 300 K in na ta način zbere fond, iz katerega bo možno kriti vsaj deloma izgube, nastale pri Trgovsko-obrtni zadrugi. Isto ministerstvo izjavlja nadalje, da bo, kakor hitro likvidacijski odbor dokaže, da je nabral pri članih fond 300.000 K, nakazalo izplačilo državne podpore, ki jo je bilo svoj čas obljubilo.

Do tu likvidacijski odbor »T. o. z.«. Dovoljeno naj nam bode staviti na omenjeni likvidacijski odbor na podlagi informacij, katere smo v ti zadevi došli sledeče vprašanje: Ali ni bilo v goremenjenem odloku visokega ministerstva govora tudi o bivših članih načelstva in nadzorstva »T. o. z.«, ki naj bi s primernimi svotami prispeval v svrhu, da se omogoči mirna likvidacija »T. o. z.« in ali ni bilo v dotičnem odloku govora tudi o tem, da bi tudi upniki »T. o. z.« v isti namen nekaj popustili od svojih terjatev? Če je pa kaj takega stalo v dotičnem ministerskem odloku, zakaj likvidacijski odbor tega javno ne pove. Najbolje bi pa bilo, da bi likvidacijski odbor dotični ministerski odlok doslovno objavil, s čimur bi bil storjen konec vsakemu morebitnemu neosnovanemu govoričenju. In končno še to vprašanje: Katero državno podporo ima likvidacijski odbor v svojem dopisu v mislih? Ali morebiti ono brezpogojno v znesku 60.000 K, katero je vlada »T. o. z.« obljubila in katera bi se bila imela izplačati v treh enakih letnih obrokih po 20.000 K, ali pa ono pol milijona kron, katero je baje finančni minister Bilinski obljubil, katere obljube sedanji minister ni hotel izpolniti, ker se ni čutil na njo vezanega. Tu je treba vendar jasnega govora.

Boj sovražniku! Največji sovražnik človeštva je neizmerno zavžiti alkohol! Nad polovico gorja, kar ga je na svetu izhaja iz preveč zaužitega alkohola. Ako vprašamo sodnike, kaj je največ krivo, da je toliko ljudi po zaporih, vam odgovore: Alkohol! — Obtoženec sedi pred sodnikom in se mora zagovarjati, da je prijatelja pobil, pretepel, razžalil itd. Na vprašanje sodnikovo, zakaj je to storil, odgovori obtoženec: »Sem bil pijan, nisem vedel, kaj delam.« — In znano je tudi, da največ greha se naredi ob nedeljah, ko ljudje prijejo preveč alkohola. — Alkohol pa je tudi tat človeškega zdravja. Koliko jih je že ugonobil telesno! Vinska sušica je navadno bolezen, ki se poloti pijancev in jih tako spravi v prezgodnji grob. — Družine peha v nesrečo alkohol, oropa ženi moža, otrokom očeta. Provroča sramota in beda. Premoženja uničuje in ugonoblja tudi duševno človeški rod. — Zato je z veseljem pozdravljati protialkoholno zborovanje, ki se bo vršilo v Ljubljani v nedeljo dne 29. in pondeljek dne 30. decembra t. l. — Kdor je more, naj se tega zborovanja udeleži in naj potem zanese nauke, ki jih bo slišal na shodu med ljudstvo. Sveto je to delo! — Božja kápljica naj se tako ostudno

ne zlorablja, kakor se sedaj! Bog je dal vinsko trto, da človek zmerno užije vino. Bog je dal tudi žito, da se iz njega naredi moka in kruh. In kakor se kruh zmerno uživa, tako naj bi se uživalo tudi vino! Kruh in vino, oboje je dar božji. Kakor se prvi ne zlorablja, tako naj se tudi drugi ne zlorablja.

Bridke posledice hujškanja na vojno. Dunaj je postal po svojem časopisju nekako središče za hujškanje proti Slovanom v in izven države. Krvavo hujškarije dunajskega časopisja na vojno so rodile bridke posledice, ki jih čutijo zlasti obrtniki širom monarhije, predvsem pa Dunajčani sami! Dunajski obrtniki in trgovci tožijo, da so ob ves božični zaslužek, ki jim je bil drugače glavni vir celoletnih dohodkov, 25% dunajskih tvrdk je prišlo v take stiske, da so izgubljene. Najodličnejše velike tvrdke prosijo za moratorij! Tudi gremij dunajskih hotelirjev toži, da se je tujski promet kar ustavil. To so grenki sadovi lahkomišelnih hujškarije, na katerih morajo žal trpeti tudi trezni elementi.

Vojaški vikar postal škof. Sv. Oče je vojaškemu apostolskemu poljskemu vikarju dr. Bjeliku podelil škofovsko čast.

Zahvala za božičnico vojakov. V »Militär.Korr.« se zahvaljuje odsek za mornarico v vojnem ministerstvu za velikodušne darove, ki so omogočili vojakom vesele božične praznike. Priporočila tudi, da se bodo z darovi tudi spomnili redovin rezervistov, ki stoje na mejah.

Vojaške kuhinje na sanel. Kakor znano, ima naše vojaštvo za časa manevrov kuhinje na vozovih, da se lahko medpotoma kuha in ni treba vojakom čakati, da se kuha jed, ko pridejo do mesta, kjer počivajo. Sedaj pa nameravajo te kuhinje montirati na sani, da bi jih tudi pri močnih snežnih zametih mogli prevažati. V to svrhu dela vojaška uprava sedaj tozadevne poizkušnje.

Vzglede pravega krščanstva je vnujkinja našega cesarja, ki je poročena z dragonskim nadporočnikom grofom Waldburgom, ki se nahaja pri goriškem dragonskem polku. Visoka gospa s soprogom pristopa večkrat med priprostim ljudstvom k mizi Gospodovi. Tako se je zgodilo tudi predminulo nedeljo zjutraj v cerkvi sv. Ignacija. Naši liberalni brezverci naj se vzgledujejo nad tem!

Tat v omari. Minole dni so sedeli v Luksovi po domače »Zajčevci« gostilni na Proseku nekateri gostje v sobi, kateri je bila tudi omara. Nakrat se je pričela omara gibati. Gostje so poklicali gostilničarja in mu povedali, da se omara giblje. Odpri so omaro in našli v nji 18letnega Alojzija Legišo s Proseka. Poslali so po orožnike, ki so Legišo odpeljali v tržaške zapore. Legiša je hotel najbrže po noči krasti v Luksijevi gostilni.

Angleški kralj in sv. pismo. Angleški kralj Jurij V. se je izrazil s Sv. pismu tako le: »Svoji materi, kraljici Aleksandri, sem pred 30 leti obečal, da bom vsak dan čital eno poglavje iz sv. pisma, če bom tudi bolan ali slabše volje ali kakor si že bodi. Te obljube sem se vedno držal in se pri tem prav dobro počutil. Sv. pismo mi je mnogo, mnogokrat pomagalo v razburjenih časih in v duševnih tesnobah, da sem dosegel zopet notranji mir in harmonijo, katero mi je skušala kaka nepriključna razdretja. Se vidi iz teh besed, da je imel oni mislec prav, ki je imenoval sv. pismo knjigo vseh knjig.

Listnica uprave: G. Torkar Anton Kal: Naročnino prejeli! G. Rijavec Antonija: Denar prejeli. Plačano do konca l. 1913. Hvala!

Listnica uredništva. Dopisniku iz Tomačevce: Prihodnjic.

Oznanilo.

29. dec. je nedelja pred novim letom. Sv. Tomaž Kantuarski, nadškoj. m. († 1170) David, kralj in prerok. Evangelj: Simeonovo prerokovanje.
30. dec. Sabin, škof, muč. (304), Anizij, šk., Rajner, šk., Liberij, šk., Nicetor muč.
31. dec. Slivester, papež, (335), Melanija vd. (439).

1913.

1. jan. Zapovedan praznik Obrezovanje Gosp. Novo leto, Evangelj o Imenu Jezusovem, Odilo, opat (1048), Fulgencij, šk.
2. jan. Makarij ml. pušč. opat (394), Martina, dev., Izidor, šk., Makarij, op.
3. jan. Genovefa, dev. (512), Gordij, muč.
4. jan. Tit, šk., Prisk in Priscilijan muč., Dafroza, muč.
5. jan. Nedelja po novem letu. Evangelj: Ko je bil Herod umrl. Telesfor, papež, muč. (154), Simeon Stilit (»na stebru«) (459), Eduard, kralj.

Mir in vojska.

Božični praznik je praznik miru. »Mir ljudem« so peli angelji in že Izaija prerok imenuje Odrašenika »kneza miru«. Kristus sam kliče: Svoj mir vam dam, kakoršnega svet ne more dati.

Koj drugi dan po Božiču pa imamo praznik sv. Štefana, mučenika in Izveličar sam tudi pravi, da je prinesel meč in ne miru (Mat. 10, 34).

Kako se to strinja?

Rimski pisatelj Flavius Vegetus Renatus je zapazil okoli l. 290 po Kr. znane besede, ki se tolikokrat navajajo. »Če hočeš mir, pripravljaj vojsko!« Gilej rešitev zagonetke! To so tudi naši ljudje razumeli; v zadnjem času se je marsikatera država oboroževala in ravno s tem se je vojska preprečila.

Slabič ne bo imel miru, vsak hudobnež ga bo lahko napadel in premagal. Kedor hoče imeti mir, mora biti močan.

Kot voščilo za novo leto voščim tudi jaz vsem bravcem mir — ker je pa človeško življenje boj in vojska, pomislite, kaj je treba narediti pred vojsko — med vojsko in po vojski — da boste vendar le vedno mir imeli.

Pred vojsko je miren oni, ki je močan in krepko oborožen. Ako je sam prešibak, išče zaveznikov. Tako so se zvezale 4 države, predno se napadle Turka, in ker se vse skupaj niso bile popolnoma gotove, zagotovile so si še mogočnejših varuhov, ki bi jim pritekli v skrajni sili na pomoč.

Kristijanje! skupaj! edini na sveto vojsko proti dušnim sovražnikom. Kakor balkanske države ne smejo poslušati zapeljivcev, ki bi njihovo edinstvo razdrli in med nje prepir zasejali, potem bi jih Turek koj pohrustal, tako ne smemo katoličani poslušati onih, ki bi med nami radi razdor napravili. In pri volitvah in sploh pri vsem krščanskem delu, skupaj kot en mož, pa se nas bodo sovražniki bali in nas v miru pustili.

Naše orožje bo resnica in pravica in poštenost — hrana naša, s katero se moramo oskrbeti bo božja beseda in sv. zakramenti — naši poveljniki bodo vsi naši predstojniki, katere nam je že Bog postavil, ali pa smo jih — v svetnih rečeh — sami izbrali — brez reda, brez pokorščine, brez discipline se pa nobene vojske ne dobi in že pred vojsko ni miru, ker vemo, da »sloga jači, nesloga tlače«.

Tudi če vsi skupno držimo, še nismo popolnoma varni, toda imamo mogočne pomočnike — angelje, Marijo, ki je strah pekla in Bog sam: »Ne bojte

se, jaz sem z vami do konca sveta.« Kedo se bo še bal? Čeravno vemo, da nas čaka boj, vendarle imamo mir, ker se še bati smemo ne, ako nočemo Bogu krivice delati, ki nam je obljubil svojo pomoč.

Med bojem je miren, kedor je gotov, da zmaga, kedor ima poveljnike, katerim sme popolnoma zaupati, varen je tudi če je v trdnjavi, kamor sovražnik ne more.

Katoličani smo zmage gotovi! »Ne bojte se, jaz sem svet premagal!« Če so Napoleonovi vojaki šli navdušeno v boj, ker so ga poznali kot dobrega vojskovodjo, mi moramo iti še bolj navdušeno; Napoleon je bil še včasih premagan, Bog in Njegova sv. cerkev pa nikoli! Toda od božje vojne trume se ne smemo odstraniti! ne delati na svojo pest, ne se postavljati brez potrebe v nevarnosti.

Najlepše je v trdnjavi, če je res dobro, ako je hrane in orožja dovolj. — Izroči se v vseh rečeh v božje varstvo v božje roke, pa boš varen popolnoma! in —

Na vojsko treba iti navdušeno — z resničnim sovraštvom do nasprotnika in z resnično ljubeznijo do svoje domovine, če ne, ne bo zmage. Res, da nasprotniki tolikokrat zmagajo, je največkrat vzrok mlačnost kristijanov, premalo ljubezni do sv. cerkve in do kraljestva božjega, premalo sovražstva do greha, pri nasprotnikih pa najdemo navadno hudo, zagrizeno sovražstvo proti sv. cerkvi in zato tudi več požrtvovalnosti, kakor pri nas, odtod marsikaka zmaga, seveda le delna in začasna, proti krščanski stvari.

V vojski meri naravnost, kamor boš streljal, da boš tudi zadel! Pri vojski z grehom meri tudi naravnost proti grehu, ne prizanašaj mu! Ukončaj ga! Potem ti bo dal še le mir, ko ga bodeš uničil.

Torej z navdušenjem in pogumno na svet boj, ako tudi vsled svoje nepredvidnosti dobiš kako rano, saj imamo izvrstne zdravnike iz Kristusove šole, ki vsako še tako globoko rano gotovo ozdravijo in ne pustijo nikogar, da bi umrl, če se le zateče k njim. Ako rano čutiš, ne odlašaj, da ne zastara! Sicer se v naših bolnišnicah (sv. zakramenti) tudi zastarane rane zdravijo, ali kakor naravno — teže.

Torej dobro se oborožite! Ravno ta list, katerega bomo posvetili sveti vojski, vam bo nudil raznega orožja, raznih resnic, opominov in tudi bodrila in celo razvedrila — ako bomo dobro oboroženi pogumno, brez strahu in pokorni svojim poveljnikom in previdno, a navdušeno šli na svet boj — bodimo in bomo mirni, nič hudega nas ne čaka! Mirni bomo pred vojsko, tudi v boju in pri sklepanju miru bo nam pripadlo celo nebeško kraljestvo!

Papeži.

Vseh papežev dosedaj je bilo 258. Ker so papeži nastopili še le po Kristusovem Vnebohodu, torej leta 33. po Kristusovem rojstvu, pride na vsakega papeža le nekaj nad 7 let. Kako se jim je godilo s početka posebno, vidimo iz tega, da izmed prvih 32. papežev ni umrl nihče naravne smrti. Do leta 314 je bilo biti papež isto, kakor biti obsojen k smrti — vsi po umrli kot sv. mučenci.

Med svetnike jih je prištetih samo 81 in 7 med »blažene«. Žalostni časi so bili od leta 1045 do leta 1061; v teh 15. letih je bilo 10 papežev in pride na vsakega okroglo le 1½ leta. Benedikt IX. pa je bil v tem času trikrat izbran za papeža, da odleže za 3, a vendar preveč jih ej — nam vsaj bi se zdelo žalostno imeti vsako poldrugo leto novega papeža.

Ko papeža izberejo, izbere si drugo ime v znamenje, da hoče svet pozabiti, postal je res nekaj čisto novega pooblaščenec Kristusov na zemlji. Zgodilo se je že večkrat, da si je več papežev izbralo isto ime. Da se ločijo, dodá se imenu še število: prvi, drugi itd. Tako imamo Janezev 22, Gregorijev 16, Klementov in Benediktov po 14, Inocencijev in Leonov po 13, Štefanov in Pijev je (s sedanjim sv. Očetom) 10, Bonifacijev 9, Aleksandrov in Urbanov po 8, Hadrijanov 6, po 5 je Pavlov, Sikstov, Nikolajev, Martinov in Celestinov, po 4 Evgenijev, Honorijev, Feliksov, Sergijev in Anastazijev, trije so Juliji, Kalisti, Silvestri, Luciji in Viktorji, le po dva istega imena pa Marcela, Gelazija, Pashala, Damaza, Marina, Teodorja, Adeodata in Felagija.

Druga imena najdemo le po enkrat. Imena sv. Petra najdemo med papeži tudi samo enkrat, kakor je bilo primerno za poglavarje sv. cerkve, vendar zaradi ponižnosti si noče nihče izmed papežev nadeti tega imena, kar bi se lahko razumelo, da hoče tekmovati s tem prvim poglavarjem sv. cerkve, katerega je postavil Kristus sam.

Pravijo celo, da bo konec sveta, kadar bo papež Peter II. Sicer pa jaz tega še ne verjamem in ni treba nikomur verjeti, dokler ne bomo videli! Držimo se vedno tega, kar nam bo papež ukazoval in priporočal, naj mu bo že ime, kakor hoče, pa se nam ne bo treba bati tudi Petra II. ne!

Bezeg, daj mi moža!

V prejšnjih časih so imeli ljudje veliko več vraž, kakor dandanes. Ena teh vraž je bila, da so šla ona dekleta, ki bi se bila rada poročila, v sveti noči bezeg trest — pri tem je morala govoriti: »Bezeg daj mi moža!« Bila je ona taka, ki je to tudi naredila — ali — bezeg je rastel ravno na voglu hleva, nad hlevom so imeli, kakor po navadi hranjeno seno in to ne tako skrbno zaprto, da bi nihče ne mogel notri. Cigan, katerega je ravno tam noč ujela, je bil zlezal notri na seno prenočevati in ko je ono deklo začelo tresti bezeg in mrmrati one čudodelne besede, je šel cigan gledati kaj je to za en šum — pri tem pa se opoteče in pade ravno doli pred njo. Ali se je deklo takega moža zveselilo, ali ustrašilo, tega pa nisem mogel zvedeti.

Kralj Kanut in prilizovalci.

Nekega dne se sprehaja ta sv. Kralj ob morji; njegovi spremljevalci ga hvalijo, češ, da gospoduje celo morju. Kralj ne more več strpeti hinavskega hvalisanja, sede na breg in zakliče na videz popolnem resno: »Morje, jaz sem tvoj gospod, ne bližaj se mi in nikdar mi ne omoči nog!« A morje, ki je uprav naraščalo (Flut), je sililo bliže in bliže ter zmohilo kralja. Zdaj ustane Kanut, pa pravi svojim lizunom: »Neumneži, ali je res vaš kralj tudi morja gospod?«

Imena vam ne morem povedati, a zgodba se je dogodila l. 1792 na Dunaju. Bili so vojskni časi in ti porabijo mnogo denarja. Na Dunaj je prišel kmetič in je prosil, naj ga pustijo do cesarja. Uslišali so ga. Kmetič položi cesarju na mizo precej rejen mošniček in pravi. To sem vam prinesel kot prispevek za vojskine stroške — bilo je pa 1000 gld., za takratni čas velika svota. »Kedo ste pa?« ga praša cesar — a kmetič odgovori: »Tega pa ne povem.« Se poslovi in odide. Cesar, radoveden pa naroči svojim ljudem, naj skušijo zvedeti, kedo je oni domoljubni mož — seveda jih je šlo več za njim in so ga popraševali, kedo da je, kje da je doma — a kmetič se jim smeje in pravi: »Ali mar menite, da bom povedal vam, ko še cesarju samemu nisem hotel povedati?«

Vidite, zato vam tudi jaz imena povedati ne morem. To je pravo domoljubje, ta ni iskal svojega dobička, ali »križca« za zasluge in ne časti!

Misli za konec leta.

Neimenovan pisatelj piše: Mi smo služabniki božji. Nihče pa ne najema delavcev samo, da bi jedli! Tudi mi, poklicani po Kristusu, moramo gledati, kaj je koristno nam in s čim bi množili slavo božjo.

Sv. Bonaventura pravi: Greh je, kakor slabo sukno. Trговец pokaže pri zaničevem blagu samo začetek, ne pa, kaj je v sredi in kaj je na koncu. Tako kaže tudi hudič pri grehu samo prijeten začetek, ne pa sredine — grizenja vesti — in ne konca — kazni v peklu.

Zivljenje je reka, ki se zlija v morje. Voda v reki je sladka, a vodi v grenko vodo morja (Stella).

Dan lenega človeka ni družega, kakor noč, v kateri ne moreš spati.

Človek rabi malo in še to le malo časa (Joung).

Boj se sovražnikov svojih prijateljev in prijateljev svojih sovražnikov! (Coutelle.)

ISKRICE.

Delaj mnogo, govori malo, to ti prinaša čast in hvalo.

Puhla modrost se kaj lahko spozna! Vedi, nadutost takoj jo izda!

Človeka drže se zakladnici dve: glava, rok — in vendar gorje — če sti prazni obe.

Ura teče, nič ne reče, ko pa bije, že več ni je.

Krasna knjiga. Izšla je krasna knjiga: Biskup dr. Juraj Dobrila, Spomen-knjiga stogodišnjice Njegovega Rodjenja. Uredil monsignor Anton Kalac, prepošt v Pazinu. Cena je 4 K. Čisti dobiček je namenjen za spomenik dr. Juriju Dobrili v tinjanski cerkvi. Naroča se pri »Tiskovnem društvu« v Pazinu. Knjigo krasijo podobe. Priporočamo.

Čudna dežela je še vedno Amerika. Marsikaj »špasnega« smo že slišali iz Amerike in sedaj so baže tam začeli izdelovati obleke iz stekla. Steklo se da spraviti v zelo tanke nitke in iz teh tkejo te nove tkanine. Poleg stekla se rabi za obleke v Ameriki tudi železo. Blago iz finih železnih niti je seveda bolj trdno kot stekleno in marsikateri frkolin bi bil s takimi hlačami bolj zadovoljen kot s prtenicami. Tudi papir je baže dobro sredstvo za obleke in Japonci so že v ruski vojni nosili take obleke. Počast res ne vemo, kaj si bodo ljudje še izmislili, kajti že sedaj se slišijo včasih prav izvanredne iznajdbe.

Režija tobaka na Turškem je prešla v francoske roke. Turška vlada jo je namreč prodala nekemu francoskemu konzorciju.

Darovi.

Jubilejni darovi za Slovensko Sirotišče:

P. n. gg. Franc Gravner, Št. Ferjan 40 vin.; za prodane razglednice 26 v. Miha Gorjan Opatjeselo 20 vin.; Neko iz Podsabotina 1 K; Josip Gregorič, Vogersko 20 vin.; Anton Marušič Lokvica 1 K; Franc Špacapan Sv. Ivan pri Trstu 1 K; Ferdinand Resen trgovec 2 K; Franc Školaris Vipolže 20 vin.; Adolf Urbančič mesar 1 K; Franc Maraz, Snežatno 20 vin.; Reščič mesto vstopnice k veselici 1 K. N. N. 1 K.

Vseh dohodkov pri božični veselici je bilo 366.40 K.

Za »Šolski Dom«:

G. Adolf Urbančič mesar 1 K.

Za slov. zabavišče v Gorici so darovali: G. Ivan Pirjevec 10 K; Jos. Pavletič 10 K; J. L. 20 K.

Kolonom na znanje! Pri deželnem odboru smo privatno izvedeli, da bodo koloni upoštevani pri delitvi umetnih gnojil po nižani ceni ob prihodnji podpori, ki jo dobi deželni odbor od države v ta namen.

Na slov. dežel. kmetijski šoli v Gorici se oddajo po nizki ceni mladi kuncel belgijskega plemena, dalje petelini italijanskih jerebičark. Tu se dobe tudi sadice zimskega kapusa raznih vrst.

Izpred sodišča. Josip Kolenc iz Lokve je bil od tukajšnjega okrožnega kot kazenskega sodišča obsojen na 14 dni težke ječe, ker se je nasilno vedel proti lovskega čuvaju s Trnovskega Raka Seheherig.

Smrtna kosa. V četrtek je umrl na Proseku veleposestnik, deželni poslanec, mestni svetovalec tržaški itd. gospod Alojzij Gorjup po dolgi in mučni bolezni. Pokojnik je bil odličen rodoljub in stal je vedno v prvih vrstah bojevnikov za pravice Slovencev v tržaški okolici in v mestu. N. p. v m.!

Vlom v cerkev — okradena Marija. Na cesti di Rena v Trstu stoji mala cerkvica, ki je bila nekdanja zasebna last rodbine de Conti in je občinstvu odprta šele od 1830. leta. V ti cerkvi je kip Marije, ki je precej bogato okrašen z raznimi darili. V to cerkvico so vlomili tatovi, pretrgali mrežo pred kipom in ga oropali. Odnegli so tatovi za več nego 6000 kron raznih vrednosti. — O vlomilcih nimajo še nobene sledi.

Puške so ukradli na Dunaju v Pratu neznani lopovi. Iz streljišča so odnesli nekoliko pušk, vrednih 700 K.

Vihar je zasačil zrakoplovca Edwarda Petre, ko je hotel izvršiti poler iz Brooklanda v Edinburgh. Padel je mrtev na tla.

Mestne novice.

m Veselica »Slovenskega sirotišča« na praznik sv. Štefana se je prav dobro obnesla. Gledališka dvorana je bila polna.

m Zahvala »Slovenskega sirotišča«. Prisrčna hvala vsem, ki so pripomogli, da se je božična veselica »Slovenskega sirotišča« tako sijajno obnesla. Posebno zahvalo izrekamo pred. g. župniku Kokošarju, veleč. g. skladatelju E. Komelu, gospicam Podgornik in Šček, vsem p. n. pevcem in gospicam pevkam. Diletantje iz Sovodenj so nas iznenadili z dvema prekrasnima točkama, ki ste bili med najlepšimi celega večera. Hvala jim in Bog poplačaj njih plemeniti trud stotero! Odlikovale so se tudi vrle gospice v igri: Kaznovana požrešnost. Občinstvo je bilo dalje zelo zadovoljno z deklamacijo in pa z malo siroto na materinem grobu. Želji, da bi se ponovila spevoigr: Dijakova zarubitev in prizor Sirot na materinem grobu nismo mogli vstreti, ker bi se bila cela veselica preveč zavlekla. Štejemo si tudi v posebno dolžnost izreči zahvalo odboru »Trgovske obrtne zadruge«, ki nam je prepustil gledališko dvorano brezplačno.

Vsem kličemo: Hvala in Bog poplačaj! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda! Odbor.

m Pri božični veselici »Slovenskega sirotišča« je sodelovalo okoli 60 oseb. — Ta okolnost in pa obilna udeležba pri veselici priča, kako zelo pri srcu je našemu ljudstvu novi zavod.

m Suknjo je odnesel Franc Mungerli iz Kožbane v ponedeljek izpred Furlanijske trgovine v Raštelju ter jo možko mahal proti Travniku. Pri tem pa mu sreča ni hotela biti mila. Nekateri, ki so videli Mungerlija kako se oblači s tujo sukno, so ga zasledovali ter ga izročili redarju, ki ga je odvedel na policijo.

m Polnočnica v stolni cerkvi. Pri polnočni maši v stolni cerkvi, katero je daroval naš prevzvišeni knezonadškof, je bilo silno mnogo ljudi. Cerkev in galerija sta bili nabito polni. — Omeniti

pa moramo, da nekateri ljudje, ženskega in moškega spola, so se škandalozno grdo obnašali in glasno govorili.

m Celodnevno izpostavljenje S. R. T. bo na Novo leto v župni cerkvi Sv. Ignacija v Gorici. Izpostavljenje bo o 5 in pol jutraj pred prvo sv. mašo. — Sklepna slavnost začne ob 5. popoldne. Kakor po navadi, upamo, da cerkev ne bo nobeno uro zapuščena. Rahlo mnogo, pojdimo prosit!

Dva nova oltarja je dobila za letošnje božične praznike tukajšnja kapucinska cerkev. Na eni strani je kip sv. Frančiška, ki stoji pod križem. K njemu se sklanja Kristus in ga objemlje z desnico; levica je še pribita na križu. Kompozicija je dobra in v celi skupini je čuti življenje in gibanje. Na drugi strani je žalostna Mati. Marija sedi pod križem in v naročju ima mrtvega Jezusa. Tudi ta skupina je učinkujoča in polna tihe, globoke žalosti. Oba nova oltarja sicer še nista popolnoma dovršena, a glavne stvari so že dokončane. Tako se kapucinska cerkev vedno bolj krasi in oplešuje. Ko bodo vsi stranski oltarji — dva še manjkata — stali na svojih mestih, bo ta hram božji res najlepši kras goriškega mesta. Nova, veličastna romanska stavba tako prijazno vabi vernike v svoje okrilje in meščani in okoličani se rad pomudi v teh krajih, umetniških prostorih, da pomoli vsaj par »očenašev« k svojemu Stvarniku.

Samomor. 18. t. m. okoli 9. ure zvečer se je ustrelil v gostilni »Al buon Furlano« 35 letni kotlar Ivan Lantieri iz Trsta. Ustrelil se je v srce. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov, a ob 11. uri ponoči je umrl. Vzrok samomora je neznan.

Odprti lekarni. Od 29. t. m. do 5. januarja 1913 boste imeli ponočno službo lekarni: Cristofolletti-Gliubich, ki boste za novo leto odprti tudi popoldne.

Iz goriške okolice.

Volitev župana v Mirnu. Ker se je župan V. Ferletič odpovedal županstvu, vršila se je v pond. volitev novega župana, pri kateri je bil enoglasno izvoljen g. Peter Uršič, tuk. posestnik. Novemu županu izražamo svoje čestitke ter priporočamo nepristansko delovanje v čast in prid občine. V Mirnu je potrebno železne roke in vztrajnosti, da se uredi občinske zadeve.

g Podgorsko orožništvo je aretiralo delavca tamošnje popirnice Hermana Štanta, ki je napravil tovarni za okoli 400 K škode, ker ga je raynateljstvo odslovilo.

g V goriško bolnišnico so prepeljali posestnika Josipa Zorzut iz Vegrijana. Zorzut je sekal drva. Pri tem mu je padel na desno roko velik hloď ter mu roko težko poškodoval.

g Povišanje obrestne mere hranilnim vlogam in posojilom. Načelstvo »Kmečke hranilnice in posojilnice« v Kozani-Vipoljah je v svoji seji dne 22. t. m. sklenilo, da z ozirom na sedanje razmere do preklica poviša vsem vlogam obrestno mero od 4½ na 5%, vsem posojilom pa od 5½ na 6%, — začnši s 1. januarjem 1913.

Načelstvo.

Iz ajdovskega okraja.

a Brje. (Izvanreden dogodek.) Iz Brji nam poročajo z dne 19. t. m.: Minoli četrtek okrog 10. ure popoldne je padla v Vipavo 5letna hči Janeza Mihelja št. 127 p. d. Križnikova. K reki je prišla s svojo starejšo sestro, ki je prala. Medtem ko je starejša sestra prala, je šla mala na brv, po kateri hodimo iz Brji v Dobravlje, in tako je tekala za kratek čas sem in tje po brvi; nakrat pa zgubi ravnotežje in pade v valove, kateri so jo takoj zagnili in

zanesli do velike globočine. Čudno pa: deklica se je kmalu prikazala na vrhu vode in voda jo je nesla nad 700 m daleč. Ženske, ki so tam prale so vpile in tekale ob Vipavi, pa niso mogle nič pomagati; deklica je bila vedno sredi reke in sicer na vrhu vode. Na to vpitje je prišel Jožef Špetič, železniški čuvaj iz postaje Kamnje, in je z dolgim drogrom ulovil še živo deklico, jo privlekel h kraju ter jo tako rešil gotove smrti.

Opomniti moramo, še, da deklica ni nič poškodovana. Koj ko so jo preoblekli, je jedla in hodila po vasi, kakor da bi se ji ne bilo nič zgodilo.

Iz tolminskega okraja.

t Roče. Načelstvo »Kmečke hranilnice in posojilnice« v Ročah je sklenilo v svoji seji dne 19. dec. 1912, da poviša do preklica z ozirom na denarni trg obrestno mero vsem vlogam od 4½ na 4½% pričenši s 1. januarjem 1913. — Sklenilo je tudi, da se poviša obrestno mero posojilom na vknjižbo na 5½% in na poroštvo na 5¼%.

Iz kobariškega okraja.

kbd Kred. Naše kat. slov. izobraževalno društvo bo imelo na novoleten dan ob 11. popoldne svoj letni občni zbor. Po občnem zboru pa se vrši novoletna veselica s sledečim vsporedom: 1. Novoletni govor. 2. Jos. Pagliaruzzi: Rada, deklamacija. 3. Anton Aškerc: Atila in slov. kraljica. 4. Simon Gregorčič: Oljki. 5. Sanjavi Janko: Mladinska gluma v enem dejanju. Spisal Fr. Ločnikar. 6. * Zgubljena stava. Šaljiv prizor. 7. Šaljivo srečkanje.

Kdor se je dosedaj udeležil naših prireditev, ve, kako so vedno lepo vspele in ugajale in ne bo tudi sedaj manjkal. — Odbor.

Iz komenskega okraja.

km Umrl je bivši učitelj v Komnu g. Josip Černatič v 21. letu svoje dobe pri svojih starih v Kopru.

km Sveto. Dne 17. t. m. je umrl v 80. letu svoje dobe Milha Pipan. Bil je zvest in trden pristaš S. L. S. N. p. v m.!

Iz sežanskega okraja.

s Skopo. Bližajo se pri nas občinske volitve. Volivci pomislino, da se nam ne bo treba pozneje kesati.

Volilec.

Cerkveni rop v Skopem. Dne 20. t. m. ponoči so neznani lopovi vdrl v cerkev s. Mihaela v Skopem ter odnesli nekaj srebrnih posod za krstitev. Vrgli so tudi iz cerkve sv. olje ter napravili več poškodb. Isto noč so vdrl tudi v občinski urad. Hoteli so najbrže odnesti denar. Ta nakana se jim pa ni posrečila. O hudodelcih ni nobenega sledu. Orožniki na delo!

NAZNANILO.

Uljudno naznanjam p. n. občinstvu, da sem prevzela v lastno režijo **HOTEL in RESTAURACIJO** pri

ZLATEM JELENU V GORICI!

Podjetje, katero otvorim 30. decembra t. l. to je v ponedeljek pred novim letom, bodem vodila sama. Skrbela bodem, da bodo cenj. gostom poleg Pilzenskega in Puntigamskega piva na razpolago vedno le pristna naravna vina in dobra kuhinja.

Nadejam se, pridoditi si s točno postrežbo, z zmernimi cenami in snažno oskrbo sob zaupanje od strani slavnega občinstva.

Za obilen obisk se priporočam

Paula Koren

V mesecu decembru 1912.

s S Krasa. Žalosten konec leta bodo imeli tisti, ki morajo šteti kronice »Trgovsko-obrtni zadruge« v Gorici. Stvar goriške »Soče« bi bila pravzaprav, da se sčisti nered v tem zavodu. »Primorski List« je vedno svaril ljudi pred liberalnim polomom. Kdor ga ni hotel poslušati, mora sedaj čutiti posledice. Zato se pa oklepajmo tega lista, ki dela za blagor ljudstva!

Iz korminskega okraja.

kr V Kožbani je tamošnje orožništvo aretiralo Artura Čadež, ker je grozil svojemu bratranecu Mavriču. Čadež se je namreč hotel podati k Mavriču, s katerim se ne razume zaradi privatnih zadev. Mavrič je izvedel, da ima Čadež pri sebi dve ostri sekiri in zato je tudi zaprl hišna vrata. To je Čadeža ujezilo in pričel je Mavriču groziti.

Svarilo!

Čujemo, da se govori, da smo bili prisiljeni prodati našo trgovino in da smo napovedali konkurz. Mi smo svojo glavno trgovino v Solkanu prodali, ker smo prevzeli drugo podjetje. O kakem konkurzu ne more biti niti govora, to tem manj, ker svoje filijalke v Solkanu sploh še nismo prodali. Naznanjamo to javno z opazko, da nastopimo tožbo proti vsakomur, kateri bi trošil take lažnjive vesti o nas.

Solkan, dne 24. decembra 1912.

Trvdka F. Kovač.

Dobrovo pri Korminu.

Radi raznih stavbenih del bode tukajšnji

GRAD in MUZEJ

za občinstvo več časa zaprt.

Vsi ki ste skrbni možjo in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnjost svojih otrok? Potem pišite »Slov. Straži« v Ljubljani po knjižico g. župnika HASERJA o ljudskem zavarovanju, ki vsakomur določuje popolnoma zastoj.

Očala vsake vrste natančno po zdravniških predpisih in brez, kakor tudi tlakomere, toplo-mere, kompase, različne mere za vino, mleko in žganje itd. Vse po najnižjih cenah pri trvdki

Aleksander Ambrožič,

urar in trgovec z zlatino in srebrnino in optičnimi predmeti.

GORICA, GOSPOSKA ULICA št. 16
(Prej Korso Verdi 26.)

ODLIKOVANA LEKARNA

JAKIN

Gorica, via Formica

ss priporoča za odjemanje raznega peciva navadnega in najfinejšega. Pecivo je najboljše. Priporočam se cenj. odjemalcem za obilen poset. S spoštovanjem **E. Jakin**

Za vsa v svojo stroko spadajoča dela se toplo priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi

IGNACIJ MALI

čevljarški mojster

GORICA, Via Morelli šte. 6. GORICA.

Zaloga galoš in gamaš.
Izvršuje se tudi popravila istih. V delavnici se izdelujejo najfinejši in najtrdnjši izdelki.

JOSIP TERPIN

naslednik Antona Potatzky

v Gorici na sredi Raštelja šte. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovanje nürnberškega in drobnega blaga, ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine za pisarne, kadilce in popotnike. Najboljše šivanke in šivalne stroje; potrebščine za krojače in čevljarje. — Svetinice, rožni venci in mašne knjige.

Hišna obuvla za zimске in letne čase.

Raznovrste semena, trave in detelje.

Najboljše preskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih na deželi.

P. n. g. pričakujem obilnih odjemalcev.

Trgovina z usnjem

Kapucinska ulica št. 2 „pri Lizi“.

Ker se za obutev mnogo denarja potroši, priporočam podpisani slavnemu občinstvu v mestu in na deželi nakupiti usnje, nadplate in podplate od najboljših strojarj, s katerimi jaz lahko po zmernih cenah postrežem z vsemi čevljarškimi potrebščinami. — V zalogi imam tudi za uprego živali, vajeti, jermene (čelvestre goži, uzde in štrange). — Priporočam se slavnemu občinstvu za obilen poset.

JOSIP MARUŠIČ, trgovec.

Pozor!

Od ponedeljka dne 16. do 23. decembra prodajalo se bode

v Šolski ulici 6 (Via Scuole)

zaradi preselitve tovarniške zaloge Via Stretta 4 in likvidacije trgovine s perilom Via Scuole 6 še ostalo dobro platneno in bombažasto blago kakor tudi izgotovljeno perilo za moške

mного pod tovarniško ceno!!!

Loterijske številke.

Dunaj . . . 70, 61, 74, 86, 18
Gradec . . . 43, 46, 24, 33, 82

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

MIHAEL TURK

GORICA na Kornu šte. 6. GORICA

priporoča slavnemu občinstvu svojo brivnico. Zagotavlja točno postrežbo. — Sprejema naročila za maskiranje po zmernih cenah.

Slovenska mesnica

ulica Treh Kraljev 16

(Via Tre Re št. 16) pri kavarni Dogana

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu svojo mesnico prve vrste. — Velika izbira jančjeta, telečjega in govejega mesa in svinjine in na izbero usakovrstne divjačine. Cene zmerne brez konkurence. Pričakujem obilo odjemalcev. Na željo odjemalcev se dostavlja meso na dom.

Se spoštovanjem

ANDREJ FRANDOLIČ,
mesar.

Kdor hoče imeti pristno angleško blago za obleke, naj se obrne na krojaškega mojstra

Antona Krušič, Gorica

Tekališče Franca Josipa št. 39 ali pa na Tržaški ulici št. 16.

Se priporočam velečastnim duhovnikom in drugim cenj. odjemalcem v mestu in na deželi, ker izdelujem vsakovrstne obleke od najfinejše vrste do navadne, za vsaki stan in za vsak letni čas.

Usorci na raspolago.

Sukno

za moške in volneno za ženske obleke, zadnje mode razpošilja najceneje

Jugoslov. razpošiljalna

R. Stermecki v Celju št. 304

„Vzorci in cenik čez 1000 stv. in s slikami poštine prosto.“

Odlikovana pekarija

in sladlčarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

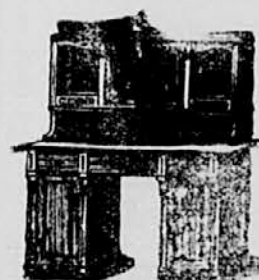
Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmanoe in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Odlikovana mizarska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18

Zaloga pohštva

iz

lastne delavnice.

Izdeluje

cerkvena dela,

spovednice,

klopi, okvirje,

klečalnice itd.

Vsakovrstna

dela za stavbe

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica šte. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Jabolke

lepe in dobre razpošilja po povzetju od 20 kg naprej po 12-30 vin. kg Andrej Oset, posestnik Tolsti Vrh pošta Guštanj, Koroško

Svoji k svojim!

Podpisani slovenski brivec v Gorici Gosposka ulica št. 1 se priporoča sl. slovenskemu občinstvu iz mesta in z dežele za obilen obisk. Postrežba točna in strogo snažna. Brije in striže tudi na mesečno odplačevanje. Na zahtevo brije in striže na domu. V zalogi ima razne toaletne potrebščine po zmerni ceni. — Prevzema vsa lasničarska dela ter kupuje ženske lase po 12 K in naprej kilogram.

FRANC NOVAK,

Gosposka ulica, šte. 1.

Najboljše stroje

za rezanje mesa,

izdelovanje klobas.

Peči, štedilnike,

vlite kotle in vse

v železno stroko

spadajoče predmete.

Le pri naši tvrdki

Pinter & Lenard

trgovina z železnino

GORICA, Raštelj 7-9.

J. MEDVED GORICA

priporoča najtoplejše svoje obširno podjetje zgotovljenih oblekah, čevlji in klobukih. — Princip trgovine: Stroga solidnost, stalne cene.

Največjo zalogo pohštva za Goriško z lastnimi delavnicami za mizarsko in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Gorica

Gosposka ulica št. 14 (v lastni hiši).

Velika izbira raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal, slik, stolov in vsega, kar spada h hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

ANTON BREŠČAK.

1913

1913

SVOJIM CENJ. ODJEMALCEM

SREČNO IN VESELO

NOVO LETO

ŽELI TVRDKA - TEOD. HRIBAR.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

v GORICI

registrovana zadruga z omejeno zavezo

vošči

SVOJIM ČČ. ČLANOM

VESELO NOVO LETO 1913.

Vino, motno, zavrelo se popravi kakor
tudi odzame se prevelika množina
kisline vinskemu moštu ali vinu.
Vzorec prinesiti ali poslati. Naslov pové
upravištvo „Primorskega Lista“ Semeniška
ulica 16, II. nadstropje.

JOSIP CULOT
v Raštelju št. 2—25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnih igrač, okraskov
za božično drevesce in punč za igračo.

Razpela iz kovine in lesa, rožni veni, podobice,
rokovice iz volne in sukna, moške in ženske no-
govice, čevlje in kape za zimsko sezono; zaloga
drobnarije za kramarje na drobno in debelo, kipi,
in svetniki iz porcelana, kovčki, pipe, ustniki
cevi itd. itd. itd.

Domača tvrdka
Ivančič & Kurinčič
GORICA

Gospodsk. ulica 11, (sedaj G. Carducci.)

se priporoča pri nakupu
Jesenskega in zimskega blaga
za ženske in moške obleke

Pozor!

Velika izbira vseh potrebščin za
šolska in druga ročna dela, vezenje itd.
Krasni okraski za damske obleke, kakor
vse potrebščine za šivilje in krojače.
— Dežniki v veliki izbiri. —

Alojzij Gril, mizarski mojster
v St. Andrežu pri Gorici št. 81

priporoča slavnemu občinstvu v mestu
in na deželi svojo dobro urejeno mizar-
sko delavnico in zalogo polišstva, Kdor
želi kupiti po ceni, naj se obrne do te
tvrdke. Sprejme tudi naročila po vzor-
cih. — Plačevanje se dovoljuje tudi na
obroke.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega
orodja

Fr. Leban Gorica,
Magistratna ulica št. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delav-
nico cerkvenega orodja in cerkvenih posod,
svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsa-
kem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in
prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

VIKTOR TOFFOLI -- GORICA

prva zaloga oljkovega olja

Via Teatro 16. — Via Seminario 10.

Oljkino olje, pripeljano naravnost iz Istre, Dalmacije, Valone, Bari, Lucca, Nizza, Oneglia.

Cene so sledeče:

Jedilno olje	1/2 litra	vinarjev	52	1	1.04
Namizno olje	1/2 " "	"	56	"	1.12
Istrsko-oljkino olje	1/2 " "	"	60	"	1.20
Valona	1/2 " "	"	64	"	1.28
Bari	1/2 " "	"	70	"	1.40
Oneglia	1/2 " "	"	80	"	1.60
Lucca, Nizza	1/2 " "	"	1—	"	2.—

Sprejema naročila ter pošilja franko na dom, kakor tudi na dežele in izven države.

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štokfiljevo) jetrno olje.
Posebno sredstvo proti prsnim bo-
lezem in splošni telesni slabosti.
Izvrna steklenica tega olja na
ravnomere barvo po K 140, bele
barve K 2.

Trskino železnato jetrno olje.
Raba tega olja je posebno pri-
poročljiva otrokom in dečkom,
ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

S tem oljem se odpravijo v kratkem času s gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni stroki, gošče, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norveške, preliše se vedno v mojem kem. laboratorju
predno se napolni steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim št. odjemalcem glede čistote in stalne
spozobnosti za zdravljenje.

Cristofolletti jeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Kje se kupi dobro in po
ceni blago na meter?

C. kr. priv.

kroji

Kje se kupi in dobro
najceneje gotovo obleko?

Strokovna krojačnica za izdelovanje oblek vsakega stanu, po najnovejšem kroju.

Največja zaloga blaga in gotovih oblek.

Podpisani priporoča si. občinstvu, da si ogleda mojo bogato zalogo. Prepriča
naj se vsakdo sam, da vidi edino v moji trgovini dobro in najceneje blago na meter,
kakor tudi gotove obleke za gospode, dečke in otroke.

M. POVERAJ

Gorica — Travniki št. 5 — Gorica

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 5%. Daje članom poso-
jila na vknjižbo po 6%, na menice po 7%, na me-
sečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih
100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Zadružni urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi**
št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj
in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Prave

Čebelno-voščene sveče

in sveče za pogrebe po nizki ceni in olje za večno luč.

MED

za pitanje čebel in za zdravilo

priporoča udani

J. Kopač, svečar v Gorici.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

v GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —

Vloge na knjižice obrestuje po 4 1/2%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 8.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 800.000. —

PODRUŽNICE: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.